بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم تحقیقات و فناوری

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۱/۱۹
شماره: ۵۳۵۲
پیوست:

شماره پیگیری
۸۰۹۶۴۷۲

روسای محترم دانشگاه ها

با سلام و احترام:

به پیوست" آیین نامهٔ نحوهٔ تأسیس واحدهای پژوهشی در دانشگاه ها " که در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۷شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب رسیده است برای استحضار و دستور اجرای مفاد آن ایفاد می شود.

مسعود برومند

معاون پژوهش و فناوری و رئیس کمیسیون پژوهش و فناوری شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

نشانی:
تهران شهرک قدس
میدان صنعت ، خیابان
خوردین، خیابان هرمزان
نبش خیابان پیروزان جنوبی
کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱
شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰
صندوق پستی:
تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵
Website:www.msrt.ir
Email:info@msrt.ir

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم تحقیقات و فناوری

تاریخ : ۱۳۹۸/۰۱/۱۹
شماره : ۵۳۵۲
پیوست :

شماره پیگیری
۸۰۹۶۴۷۲

روسای محترم دانشگاه ها

با سلام و احترام؛

به پیوست" آیین نامهٔ نحوهٔ تأسیس واحدهای پژوهشی در دانشگاه ها " که در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۷شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب رسیده است برای استحضار و دستور اجرای مفاد آن ایفاد می شود.

مسعود برومند
معاون پژوهش و فناوری و رئیس کمیسیون پژوهش و فناوری شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

نشانی :
تهران شهرک قدس
میدان صنعت ، خیابان
خوردین، خیابان هرمزان
نبش خیابان پیروزان جنوبی
کد پستی : ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱
شماره تلفن : ۸۲۲۳۱۰۰۰
صندوق پستی :
تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵
Website:www.msrt.ir
Email:info@msrt.ir

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات سند	
عنوان سند: آیین‌نامهٔ نحوهٔ تأسیس واحدهای پژوهشی در دانشگاه‌ها	
نوع سند: آیین‌نامه	**شمارهٔ سند:** عتف_آ_۳۱۰۳
ویرایش: ۰۱	**صفحه:** ۵

اقدام‌کنندگان			
مسئولیت	**نام و نام خانوادگی**	**واحد سازمانی**	**امضا**
تهیه‌کننده/تهیه‌کنندگان	محسن شریفی	مدیرکل دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی	
تأییدکننده	مسعود برومند	معاون پژوهش و فناوری	
تصویب‌کننده	منصور غلامی	وزیر علوم، تحقیقات و فناوری	

مرجع تأیید سند	نام و نام خانوادگی دبیر	شماره و تاریخ صورتجلسه	امضا
شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی	مجتبی شریعتی نیاسر	**شمارهٔ جلسه:** **تاریخ:** ۱۳۹۷/۱۱/۷	

مرجع نگهداری سند	پرونده	قسمت	تاریخ و شمارهٔ ابلاغ سند
دفتر معاونت آموزشی	۳	۱	

فهرست مطالب **صفحه**

مقدمه ۳

مادهٔ ۱. تعاریف ۳

مادهٔ ۲. اهداف ایجاد واحدهای پژوهشی ۳

مادهٔ ۳. انواع واحدهای پژوهشی ۳

مادهٔ ۴. الزامات ایجاد واحد های پژوهشی ۴

مادهٔ ۵. شیوهٔ تأسیس و فعالیت واحدهای پژوهشی ۴

مادهٔ ۶. انطباق واحدهای پژوهشی موجود با این آیین‌نامه ۴

مادهٔ ۷. نظارت و ارزیابی ۴

مادهٔ ۸. انحلال ۵

مقدمه

دانشگاه‌ها، به مثابهٔ واحدهای آموزشی، پژوهشی و فناوری، اهداف و مأموریت‌هایی بر عهده دارند که تحقق آنها نیازمند فراهم کردن ملزومات و زیرساخت‌هاست. بدین منظور و برای تسهیل فرآیند ایجاد واحدهای پژوهشی و اجرای مأموریت‌های پژوهشی، دانشگاه‌های مشمول این آیین‌نامه در چارچوب آن، با رعایت قوانین بالادستی و سایر ضوابط و مقررات اقدام به ایجاد یا انحلال واحدهای پژوهشی خواهند کرد. ایجاد واحد پژوهشی اقدامی مقطعی نیست بلکه فرآیندی زمان‌بر است.

از سوی دیگر، به منظور فراهم آوردن زمینهٔ توسعهٔ گروه‌های پژوهشی هدفمند، که از راهبردهای مهم وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است، در این آیین‌نامه تشکیل واحدهای پژوهشی به دانشگاه‌ها سپرده شده است. فعالیت واحد پژوهشی، به مثابهٔ ساختاری که به نیازهای حال یا آینده و نهان یا آشکار کشور پاسخ می‌دهد، با اجرای مأموریت و برطرف شدن نیاز خاتمه می‌یابد.

مادهٔ ۱. تعاریف

۱-۱. **وزارت:** وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱-۲. **معاونت:** معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱-۳. **دانشگاه:** کلیهٔ مؤسسات آموزش عالی که تحت عنوان دانشگاه دارای موافقت قطعی از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت یا سایر مراجع قانونی می‌باشند.

۱-۴. **واحد پژوهشی:** انواع ساختارهای پژوهشی مندرج در این آیین‌نامه

مادهٔ ۲. اهداف ایجاد واحدهای پژوهشی

۲-۱. هدایت فعالیت‌های پژوهشی به سمت اولویت‌های پژوهشی و فناوری کشور

۲-۲. ایجاد زمینهٔ پژوهش‌های کلان و میان‌رشته‌ای

۲-۳. ارتقای کیفیت و هم‌افزایی فعالیت‌های پژوهشی و فناوری برای تحقق اهداف برنامه‌های راهبردی مصوّب

۲-۴. استفادهٔ بهینهٔ از نیروی انسانی متخصص برای تشکیل گروه‌های پژوهشی کارآمد

۲-۵. بسترسازی مناسب برای هدایت پژوهش‌ها در راستای ایجاد فناوری بمنظور پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه و کاربردی شدن دستاوردهای پژوهشی

۲-۶. تنوع‌بخشی به منابع مالی دانشگاه، با اولویت کسب ثروت از فعالیت‌های پژوهشی و فناوری

۲-۷. ایجاد هم افزایی بمنظور انجام پژوهش‌های بنیادین، پایدار و ایجاد دانش در یک یا چند حوزه

مادهٔ ۳. انواع واحدهای پژوهشی

۳-۱. **آزمایشگاه تحقیقاتی/ گروه پژوهشی/ هستهٔ پژوهشی:** هر سه عنوان مفهوم مشابه دارند، از لحاظ ساختاری در یک سطح‌اند و با تصمیم دانشگاه و متناسب با نوع فعالیت آن انتخاب می‌شوند. آزمایشگاه پژوهشی نوعی واحد پژوهشی در حوزه‌های علوم تجربی است که شرایط، امکانات و زیرساخت‌های انجام یک یا چند برنامهٔ پژوهشی را فراهم می‌کند و در آن چند عضو هیئت علمی با محوریت مسئله یا محصولی خاص به همراه پژوهشگران، پژوهشگران ارشد، دکتری و پسادکتری، و دانشجویان تحصیلات تکمیلی فعالیت می‌کنند. گروه یا هستهٔ پژوهشی در حوزه‌های مختلف علوم با همکاری گروهی از اعضای هیئت علمی یا پژوهشگران یک یا چند دانشکده برای اجرای برنامه یا موضوعی پژوهشی تأسیس می‌شود.

۳-۲. **مرکز تحقیقات (پژوهشکده):** نوعی واحد پژوهشی با ماهیت بین‌رشته‌ای یا بین‌دانشکده‌ای است که از دو یا چند آزمایشگاه/ گروه/ هستهٔ پژوهشی تشکیل می‌شود و بر اساس یک یا چند برنامهٔ پژوهشی فعالیت می‌کند. این واحدها با مشارکت دانشگاه با سایر دانشگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی نیز ایجاد می‌شوند. برای تأمین نیروی انسانی مورد نیاز

واحد پژوهشی دانشگاه می‌تواند در صورت موافقت هیئت رئیسهٔ دانشگاه، از اعضای هیئت علمی و غیر هیئت علمی موجود در گروه‌های آموزشی برای انجام ماموریت‌های واحد پژوهشی استفاده نماید.

تبصرهٔ ۱. واحدهای پژوهشی یا به صورت مستقل با مدت زمان محدود با هدف فراهم کردن بسترهای لازم بمنظور انجام طرحهای پژوهشی تقاضا محور و اجرای برنامه‌های راهبردی و مأموریت‌های پژوهشی دانشگاه ایجاد می‌شوند و اعتبار مورد نیاز آنها برای انجام این قبیل فعالیت‌ها در قالب روال معمول طرحهای پژوهشی تأمین می‌شود، یا به صورت مشترک با دستگاه‌های اجرایی، نهادها و مؤسسات عمومی دولتی و غیردولتی و با هدف پاسخ‌گویی به نیازهای پژوهشی آنها شکل می‌گیرند. در این حالت، اعتبارات مورد نیاز برای راه‌اندازی و اجرای طرح‌ها در قالب موافقت‌نامه و قرارداد همکاری به صورت مشارکتی با تأمین منابع مالی از سوی دستگاه اجرایی و ارئه خدمات علمی از سوی دانشگاه فراهم می‌شود.

تبصرهٔ ۲. هرگونه عقد قرارداد واحدهای پژوهشی با سایر دستگاه‌ها، از طریق معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه انجام می‌شود.

مادهٔ ۴. الزامات ایجاد واحد های پژوهشی

۴-۱. دارا بودن برنامهٔ جامع پژوهشی مبتنی بر اسناد بالادستی، نیازهای محلی، ملی و منطقه‌ای و آینده‌نگرانه

۴-۲. وجود توانمندی‌ها و مزیت‌های نسبی در دانشگاه برای پاسخ به نیازهای پژوهشی جامعه

۴-۳. عقد تفاهم‌نامه یا قرارداد همکاری با سازمان‌ها و دستگاه‌های متقاضی اجرای طرح (برای واحدهای پژوهشی مشترک با دستگاه‌های اجرایی، نهادها و مؤسسات عمومی دولتی و غیر دولتی)

مادهٔ ۵. شیوهٔ تأسیس و فعالیت واحدهای پژوهشی

۵-۱. واحدهای پژوهشی از هر نوعی که باشند بر اساس سیاست‌ها، آیین‌نامه‌ها ودستورالعمل‌های مورد تأیید هیئت امنا، تأسیس می‌شوند. از آنجایی که انعقاد قرارداد با واحدهای پژوهشی از طریق دانشگاه است از این به بعد نیازی به کسب مجوّز از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی نخواهد بود.

۵-۲. واحدهای پژوهشی دانشگاه، بمنظور اجرای قراردادهای پژوهشی می‌توانند از محل درآمدهای اختصاصی، در چارچوب آئین نامه مالی و معاملاتی دانشگاه و آیین نامه اداری و استخدامی از خدمات سایر پژوهشگران استفاده نمایند.

مادهٔ ۶. انطباق واحدهای پژوهشی موجود با این آیین‌نامه

۶-۱. آن دسته از واحدهای پژوهشی دانشگاه‌ها که قبلاً مجوّز تأسیس اخذ کرده‌اند در بازهٔ زمانی دو ساله، خود را با این آیین‌نامه تطبیق می‌دهند و در صورت وجود پژوهشگران داخلی در این واحدها، ادامهٔ قرارداد با آنها بدون ایجاد تعهد استخدامی و تا رفع نیازهای پژوهشی امکان‌پذیر می‌باشد.

۶-۲. کلیهٔ واحدهای پژوهشی وابسته به دانشگاه‌ها که دارای مجوّز اصولی و قطعی از این پس تابع آیین‌نامهٔ مصوّب هیئت امنای دانشگاه مربوطه خواهند بود.

۶-۳. واحدهای پژوهشی دارای مجوز از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی که در حال حاضر به صورت عرضه محور (نوع یک) به مثابهٔ بخشی از ساختار رسمی و قطعی دانشگاه بوده و دارای اعضای هیئت علمی مطابق با پست‌های سازمانی مصوب هستند، مانند گذشته به فعالیت خود ادامه خواهند داد و از این پس تابع آیین‌نامهٔ مصوّب هیئت امنای دانشگاه خواهند بود.

مادهٔ ۷. نظارت و ارزیابی

۷-۱. مسئولیت نظارت بر ایجاد و فعالیت واحدهای پژوهشی بر عهدهٔ رئیس دانشگاه است. از این رو، دانشگاه موظف است آیین‌نامهٔ اجرایی برای تأسیس، فعالیت، نظارت و ارزیابی، نحوهٔ حمایت و انحلال واحدهای پژوهشی خود را تهیه و در هیئت امنا به تصویب برساند.

۷-۲. به منظور پشتیبانی از تشکیل واحدهای پژوهشی، وزارت از واحدهای پژوهشی برتر و پیشتاز دانشگاه‌ها که نقش اساسی در توسعهٔ ملی و منطقه‌ای ایفا و در سطح بین‌الملل اعتبار کسب کنند حمایت می‌کند. بدین منظور، در سامانهٔ ارزیابی وزارت، که از سال ۱۳۹۸ راه‌اندازی خواهد شد، واحدهای پژوهشی، بر اساس شاخص‌های عملکردی که هر ساله در وبگاه معاونت پژوهش و فناوری وزارت تعیین می‌گردد، ارزیابی خواهند شد.

۷-۳. حضور واحدهای پژوهشی مورد تأیید دانشگاه‌ها در سامانهٔ ارزیابی وزارت اختیاری است و وزارت از واحدهایی که در ارزیابی‌های سالانه در رتبه برتر قرار گیرند حمایت خواهد کرد.

مادهٔ ۸. انحلال

۸-۱. واحدهای پژوهشی بر اساس برنامه‌های پژوهشی شکل می‌گیرند و با پایان یافتن برنامه، نبودِ نیاز به تداوم فعالیت آنها یا عملکرد ضعیف، پس از تأیید هیئت امنای دانشگاه، مأموریت آنها تغییر کرده و یا منحل خواهند شد. در این شرایط با توجه به آیین‌نامهٔ مصوّب هیئت امنا، اعضای هیئت علمی و کارکنان به سایر بخش‌ها و واحدهای پژوهشی دانشگاه انتقال خواهند یافت. بنابراین، بایسته است در زمان تأسیس واحد پژوهشی و به‌کارگیری افراد بدین موضوع توجه شود.

آیین‌نامهٔ حاضر در ۸ ماده و ۲ تبصره در تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۷ به تصویب شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی رسید و جای‌گزین آیین‌نامهٔ مصوّب ۱۳۹۰/۳/۷ شورای گسترش آموزش عالی شد.